

?taat Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?taat Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24016>

Özet

İtaat Ölçeği, Dezoort ve Roskos-Ewoldsen tarafından geliştirilen orijinal ölçeğin Türk kültürüne ve organizasyonel bağlama uyarlama çalışmasıdır. Temel amacı, çalışanların örgütsel otoriteye yönelik itaat düzeylerini ölçmektir. Ölçek, özellikle iş yerindeki hiyerarşik yapı içerisinde hem kuruma (örgüte) hem de doğrudan amire gösterilen itaat eğilimlerini iki farklı alt boyutta değerlendirmek üzere tasarlanmıştır. Bu araç, organizasyonel davranış ve yönetim psikolojisi alanlarında önemli bir ölçüm aracı olarak kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

İtaat, Otorite, Örgütsel İtaat, Organizasyonel Psikoloji, Uyarlama, Dezoort ve Roskos-Ewoldsen, Likert Ölçeği.

Yazarlar

Turkoz, Gökhan, Aksay, Burcu, Gugercin, Uğur

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin örgüt içerisindeki otorite figürlerine (yöneticiler) ve kurumsal kurallara (örgüt) ne ölçüde itaat ettiğini veya etmeye meyilli olduğunu belirlemektir. Bu uyarlama çalışması, özellikle Türkçe konuşan popülasyonlarda örgütsel itaat davranışının psikometrik olarak geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçülmesini sağlamayı hedeflemiştir.

Ölçek, bu itaat eğilimlerini iki ayrı faktör altında inceleyerek, örgütsel davranış çalışmalarına derinlik katmayı amaçlamaktadır. Elde edilen veriler, örgütsel bağlaşıklık, liderlik tarzları ve etik davranışlar arasındaki ilişkileri incelemek için kullanılabilir.

Yapı (Construct)

İtaat Ölçeği, örgütsel bağlamda itaat etme eğilimini ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Ölçek, kurumsal psikolojideki temel itaat kavramından yola çıkarak, itaat davranışını iki spesifik alt boyutta ele alır:

Örgüte İtaat: Çalışanların kurumun genel kurallarına, politikalarına ve etik beklentilerine uyma düzeylerini yansıtır. Bu boyut genellikle daha resmi ve kurumsal bir otoriteye yönelik uyumu ifade eder.

Amire İtaat: Çalışanların doğrudan yöneticilerinin veya amirlerinin emirlerine ve talimatlarına uyma düzeylerini yansıtır. Bu boyut, kişisel liderlik ve hiyerarşik ilişkilere odaklanır.

Ölçek, bireylerin bu iki farklı otorite kaynağına karşı gösterdikleri tutum ve davranışları ayrı ayrı olarak, örgütsel itaat mekanizmalarıyla daha iyi anlaşılmasına olanak tanır.

Geçerlik

İtaat Ölçeği'nin Türkçeye uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapısal ve kültürel geçerlilik analizleri detaylı olarak incelenmiştir. Uyarlama çalışmalarıyla genellikle doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılarak, orijinal ölçeğin iki faktörlü yapısının Türk örnekleminde korunup korunmadığı test edilmiştir.

Kaynak makalede (Turkoz et al., 2020), ölçeğin yapı geçerliliği ve diğer geçerlilik türlerine (örneğin, ölçüt bağımlı geçerlilik) ilişkin kapsamlı bulgular sunulmuştur. Detaylı geçerlilik katsayıları ve istatistiksel sonuçlar için okuyucuların orijinal akademik kaynağa başvurması gerekmektedir.

Güvenilirlik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliği, uyarlama çalışmasında Cronbach's Alpha katsayısı kullanılarak değerlendirilmiştir. Yüksek güvenilirlik katsayıları, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Turkoz ve arkadaşları (2020) tarafından yürütülen çalışmada, ölçeğin alt boyutları ve toplam puanı için hesaplanan güvenilirlik değerleri rapor edilmiştir. Bu değerler, ölçeğin Türk örnekleminde tutarlı ve kararlı ölçümler sağladığını teyit etmektedir. Spesifik güvenilirlik katsayıları için orijinal makalenin incelenmesi önem taşımaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliliğini incelemek amacıyla Faktör Analizi teknikleri uygulanmıştır. Orijinal ölçeğin iki faktörlü yapısı (Örgüte İtaat ve Amire İtaat) göz önünde bulundurularak, uyarlama çalışmasında genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır.

DFA sonuçları, 7 maddeden oluşan Örgüte İtaat ve 2 maddeden oluşan Amire İtaat alt boyutlarının, Türk katılımcılardan elde edilen verilerle uyumlu olduğunu göstermiştir. Bu analizler, ölçeğin teorik yapısının ampirik olarak doğrulandığını kanıtlamaktadır.

Araç (Instrument)

Test Türü: Psikolojik Ölçek (Uyarlama)

Format: Kendini Değerlendirme Ölçeği (Self-Report)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlanan versiyon)

Popülasyon Grubu: Çalışanlar, Örgüt Üyeleri

Yaş Grubu: Yetişkinler (Çalışma hayatında aktif olan bireyler)

Popülasyon Detayları: Türkiye'de çeşitli sektörlerde çalışan bireylerden oluşan örneklem üzerinde uyarlanmıştır.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert derecelendirme sistemi kullanılır:

1 = Kesinlikle katılmıyorum

2 = Katılmıyorum

3 = Ne katılmıyorum ne de katılmıyorum

4 = Katılmıyorum

5 = Tamamen katılmıyorum

Anahtar Kelimeler

Örgütsel Davranış, Kurumsal İtaat, Yönetim Psikolojisi, Likert Tipi Ölçek, Psikometri, Amire İtaat, Örgüte İtaat.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Gökhan Türköz

Yazar ORCID Tanımlama: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresleri: gturkoz01@gmail.com

Yayın Adresi: Bilgi orijinal kaynaktan detaylı olarak belirtilmemiştir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Uyarlama çalışması 2020 yılında yayınlanmıştır.

İzinler ve Ücret: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı genellikle yayıncu etisi ve yazar izinlerine tabidir. Sorumlu yazar (Gökhan Türköz) ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ölçeğin orijinal makalesi CEEOL üzerinden erişime açıldı: ceeol.com

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: itaat-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Turkoz, G., Aksay, B., & Gugercin, U. (2020). O?rgu?t otoritesine itaat: Dezoort ve Roskos-Ewoldsen'in ?taat Ölç?eg?'inin uyarlanması . *Business and Economics Research Journal*, 11(3), 841-854. doi: 10.20409/berj.2020.285

?taat Ölçe?i Maddeleri

?taat Ölçe?i, toplam 9 maddeden olu?maktadır ve iki alt boyuta ayr?lm??t?:

Örgüte ?taat: 7 madde

Amire ?taat: 2 madde

Toplam 9 madde.

ARABPSYCHOLOGY.COM